

ДОКЛАД

за

дейността и предстоящите задачи на Междуведомствения съвет за кадрите в туризма

Междуведомственият съвет за кадрите в туризма (МСКТ) (Съветът) е създаден със заповед № Т-РД-16-26/ 22.02.2016 г. като консултативен орган към министъра на туризма в изпълнение на функциите му по т. 21 от чл. 6 на Закона за туризма да подпомага дейността на компетентните органи за провеждане на държавната политика по отношение на обучението, повишаването на квалификацията и реализацията на кадрите в туризма.

Основните му задачи са насочени към обсъждане на общите проблеми на кадрите в туристическата индустрия, събиране и анализиране на информация за провеждане на политика относно подготовката и реализацията им, свободното им движение и равнището на доходите в сектора, набелязване на оперативни мерки и други необходими действия, вкл. законодателни инициативи, за осигуряване на необходимата координация между институциите и всички фактори, влияещи върху тази проблемна сфера.

На 16 май 2016 г. в гр. София бе проведено **първото заседание** на Съвета.

На него **присъстваха 36** от общо **42 членове**, представители на министерства, други държавни институции, висши учебни заведения, неправителствени организации и туристическия бранш, определени поименно със Заповед № Т-РД-16-44 / 14.04.2016 г.

На заседанието бяха очертани някои от главните **проблемни области**, които засягат развитието на кадрите в туризма, а именно:

- **Необходимост от увеличаване на броя на студентите по туризъм, предвид липсата на кадри и предвид факта, че голяма част от завършващите заминават на работа в чужбина**

- **Предприемане на стъпки за приоритизиране на специалност „Туризъм“, която към момента не попада в списъка, определен с Постановление № 64 от 25 март 2016 г. за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за**

обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на списък на приоритетните професионални направления

На заседанието на Съвета бе споделено, че недостигът на висококвалифицирани кадри е обективно предопределен - през последните 20 години в България са направени 18 млрд. евро инвестиции в туризма, а във висшите учебни заведения с акредитирана специалност „туризъм“ са подготвени едва 12 000 специалисти. Но към момента се отчита осезаема липса не толкова на специалисти с висше образование, колкото на кадри със средна квалификация, поради което специалността „туризъм“ не е сред приоритетите за приоритетни в Постановлението на МС. В процеса на неговото обсъждане обаче МТ подкрепи необходимостта от приоритизиране на обучението по туризъм преди всичко в посока на по-пълно обвързване на учебните програми с потребностите на бизнеса и разширяване на практическото обучение и стажовете.

Като предстояща **задача** – Съветът трябва да проучи методиката за определяне и процедурата за утвърждаване на броя студенти по специалности към университетите и заедно с другите компетентни органи да набележи гъвкави мерки за по-пълно съответствие на броя приемани и обучавани студенти по туризъм с обективната потребност на туристическата индустрия.

• Необходимост от ситуационен анализ относно състоянието и възможностите за реализация на кадри в туризма

В началото на 2016г. Европейската комисия излезе с доклад за състоянието на образованието, обучението и реализацията на кадрите в туризма в Европа. Проучването е представително, базирано на данни от всяка една от 28 държави-членки на Европейския съюз. То отчита общите тенденции в тази сфера, валидни и за нашата страна /тенденциите у нас не се различават съществено от тези, валидни за ЕС като цяло/ и е добра основа за конкретен анализ на ситуацията в нашата страна и набелязване на мерки, включващи взаимодействие с компетентните органи и институции и в другите страни от ЕС и ЕИП – също **задача** на Съвета.

• Създаване на модел на партньорство между представителите на туристическия бизнес и образователните институции

Една от **целите** на сформирания съвет е осъществяване на връзка между всички заинтересовани страни, т.е. без да навлиза в прерогативите на отделните ведомства и институции, той да действа като „платформа“ за обмяна на идеи и намиране на практически решения на конкретните казуси, а създаването на общо приложим модел на партньорство е амбициозна, но постижима **задача**. Моделът може да се изгради на

базата на съществуващ опит и добра практика – напр. на Българо-швейцарската програма за сътрудничество или на Българо-германския център за професионално обучение.

- **Аргументиране на адекватна практика за прием и обучение на ученици по специалности в сферата на туризма в средните професионални училища и като цяло в средното образование**

На 01.08.2016г. влиза в сила Законът за предучилищното и училищното образование в Република България, който осъществява нов подход към профилираното обучение и подготовката на кадри със средно образование. Същевременно Законът за изменение и допълнение на Закона за туризма (ЗИД на ЗТ), който е в процес на обсъждане, предвижда министърът на туризма да съгласува държавния план-прием за училищата по туризъм. Отговорна **задача** на междуведомствения съвет е да координира практическите мерки по прилагане на основната нормативна база в това отношение.

- **Създаване на прагматичен модел за практикуване на платен стаж на студентите по туризъм, влизащ в учебната програма, в това число и на студенти от други страни /ЕС и трети страни/**

Тази задача засяга широк спектър от отношения – административни, трудово-правни, образователни, данъчно-осигурителни. Не на последно място следва да се има предвид автономията на висшите учебни заведения, както и реалната възможност на бизнеса да заплаща стажантския труд. Тоест, **задачата** на съвета е да координира оптимално тези отношения за намиране на работещо прагматично решение.

- **Прилагане на работещ механизъм за наемане на кадри от трети страни**

През месец май тази година влезе в сила Законът за трудовата миграция и трудовата мобилност. В момента се разработва Правилник за прилагането му, който ще укаже точната процедура за наемане на работници от трети страни и удовлетворяване на сезонната необходимост от тях в сферата на туризма. Подписани или в процес на съгласуване са спогодби за трудова миграция с Молдова, Украйна, Армения, Грузия и Азербайджан, както и с Беларус. Изготвя се списък на дейностите и професиите със сезонен характер, за чиято актуализация всяка година бизнесът ще има основна отговорност. Междуведомственият съвет за кадрите е **естествената среда** за тези решения, както и за обновяване на списъка на страните, с които държавата би могла да съгласува спогодби.

- **Реализация на подготвените кадри в туризма**

Съществуващите он-лайн платформи на институциите по компетентност за обявяване на позиции или дори създаването на обща платформа е инструмент за реализация на подготвените кадри в туризма и има своето място в цялостния процес. Но много важно е и използването на възможностите, които предлагат европейските програми и в частност ОП „Развитие на човешките ресурси“, които бизнесът следва да използва много по-пълноценно. Съветът може да осигурява допълнителна информация и улеснява достъпа до нея.

В рамките на тези основни проблемни сфери се поставиха и други въпроси, които съветът трябва да обсъди и набележи мерки за решаването им:

- **Синхронизиране на политиките в средното и висшето образование по туризъм;**
- **Разработване на система от мерки за задържане на кадрите в страната и организиране на въвеждащо обучение на работното място;**
- **Подготовка и стимулиране на преподавателски кадри в учебните заведения, които имат практически опит и стаж по специалността;**
- **Подготовка на възможността браншовите организации в туризма да се обединят около създаването на колективен трудов договор.**

Предвид големия брой членове на съвета и с цел по-голяма оперативност в обсъждането и вземането на решения, заседанието реши да се създадат **тематични работни групи**, които да работят в основните проблемни сфери. Взе се решение в работата на съвета да се включи и Асоциацията за управление на човешки ресурси или някоя от другите асоциации на посредниците на пазара на труда.

Членовете на съвета изпратиха в указания срок (до 10-ти юни 2016 г.) своите предложения относно проекта на Правилник за дейността на съвета, както и предложения за основни теми за обсъждане. Трябва да се отбележи, че предложенията не бяха много на брой и не предлагаха съществени изменения в проекта за Правилник.

Получиха се и предложения за тематични работни групи и въпроси, които да бъдат обсъждани в тях - с различен обхват и в различен разрез на проблематиката. Например, имаме предложения за създаване на:

- **група** за решаване на проблемите между научно-образователните звена и държавните институции и **група**, работеща по проблемите на взаимодействието между образователните институции и представителите на бизнеса;

- **група** по проблемите на образователните програми в туризма, **група** по проблемите на квалификацията и преквалификацията на кадрите в туризма, **група** по проблемите на трудовото законодателство и политиката в сферата на кадровото обезпечаване на отрасъла.

Получи се също така и предложение за включване в Съвета на представител на Държавно предприятие "Българо-германски център за професионално обучение".

Обобщени, предложенията, както и графикът на предстоящите заседания, ще бъдат представени на членовете на съвета на следващото заседание през **втората половина на месец юли.**

На това заседание предстои да се приеме Правилникът за дейността на Междуведомствения съвет за кадрите в туризма, да се формират тематичните работни групи и да се определи обхватът на проблематиката, по която ще работят.

Анализът на получените предложения дава основание на министерството на туризма да предложи Съветът да бъде разделен на следните 4 тематични работни групи, чиято дейност би обхванала проблематиката по линия на пълния цикъл на подготовка и реализация на кадрите в туризма, а именно:

1. програми за обучение по туризъм в средните училища и във висшите учебни заведения в съответствие с търсенето на пазара на труда;

2. възможности за провеждане на стажове, дуално обучение, както и повишаване на опита, квалификацията и ключовите умения на заетите в сектор туризъм;

3. трудова миграция и възможности за наемане на чуждестранни работници/стажанти;

4. кариерно развитие на кадрите в туризма.

Очаквани резултати от работата на тематичните работни групи са:

- приемане на решения за оптимално използване на възможностите за участие в Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в периода 2014-2020;

- приемане на решения за съвместни /с другите институции/ инициативи за подобряване на обществената среда за подготовка, обучение и реализация на кадрите в туризма;

- при необходимост и постигнато общо съгласие съгласуване и инициране на законови промени на нормативната база в тази сфера.

В заключение, чрез създаването и функционирането на Междуведомствения съвет за кадрите в туризма Министерството на туризма осъществява функционалната си компетентност да мобилизира институционалната и обществената енергия и предприема решителна крачка за решаване на един от най-важните проблеми в сектора, определящи качеството на туристическия продукт и образа на България като туристическа дестинация.

Междуведомственият съвет за кадрите има автономни правомощия, но използваме заседанието на НСТ, за да ви информираме за дейността на Съвета и неговите задачи и въпреки че членовете на НСТ в голяма степен са представени в Съвета, имате възможност за становища и предложения – днес или до края на следващата седмица, които ще представим на предстоящото му заседание.